

Univerza v Ljubljani
Teološka fakulteta

TISKOVNA
KONFERENCA

KNJIGA

narave je ena
in nedeljiva

(Benedikt XVI.)

predstavitev publikacij
UL Teološke fakultete

Četrtek, 2. december, 12.00, ZOOM

Predstavitev publikacij Teološke fakultete UL

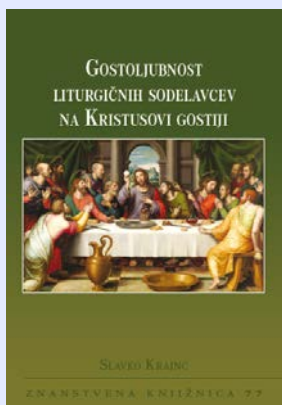
2021

Univerza v Ljubljani
Teološka fakulteta

Na tiskovni konferenci »**KNJIGA narave je ena in nedeljiva**« bodo v četrtek, 2. decembra 2021 predstavljene monografije in priročniki, ki so jih v letu 2021 izdali predavatelji, zaposleni na Teološki fakulteti, ter znanstvene serijske publikacije, ki jih izdaja Teološka fakulteta UL.

Zbirka Znanstvena knjižnica TEOF

Gostoljubnost liturgičnih sodelavcev na Kristusovi gostiji / Slavko Krajnc

Ljubljana : Teološka fakulteta, 2021. Znanstvena knjižnica TEOF ; 77.

Monografija je zasnovana v treh sklopih. Uvodu, kjer je močno poudarjena Cerkev kot subjekt bogoslužja, sledi prvo poglavje naslovljeno »Osrednje poslanstvo liturgičnega sodelavca je posedanjiti Kristusovo gostoljubje«. To je najbolj originalno zastavljeno poglavje v katerem avtor razvije močno pomenljivo vizijo vseh služb liturgičnih sodelavcev pod vidikom gostoljubja. Gostoljubje je ena izmed temeljnih tem Svetega pisma tako v stari kot novi zavezi, brez katere ni mogoče pravilno dojeti bistvenega razodetega sporočila, ki pričinja pri preprosti vsakdanji gostoljubnosti, v kateri človek celo nevede pogosti Boga, do razodetja večne nebeske gostije, ki je zastonjski sad Božje ljubezni.

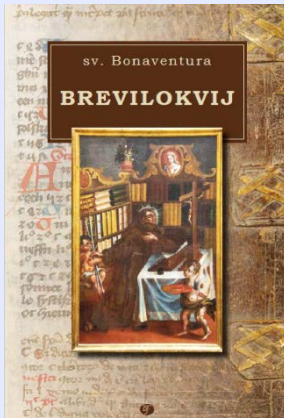
Drugi del nosi naslov »Zgodovinski, liturgični in duhovni pomen liturgičnih sodelavcev« ter predstavlja poglobljeno in z zgodovinsko znanstveno raziskovalno metodo utemeljeno raziskavo zgodovinskega razvoja posameznih liturgičnih služb na podlagi zgodovinskih virov ter njih prenovljeno podobo po drugem vatikanskem vesoljnem cerkvenem zboru z vsemi vmesnimi stanji in stopnjami prav tako na podlagi cerkvenih dokumentov. Zgodovinska raziskava je nadgrajena s teološko-liturgično razlago ter bogatim duhovnim pomenom vseh obravnavanih liturgičnih sodelavcev.

Tretje poglavje z naslovom »Obredi postavitve v liturgične službe« predstavlja neke vrste praktični obredniški »dodatek«, ki prinaša celotna besedila obredov postavitve v nekatere temeljne obravnavane službe. V monografiji imajo mesto tudi zato, ker so obredi eden izmed virov proučevanja liturgičnih služb in njihovih nosilcev. Obredna besedila so namreč besedila Cerkev, ki na zgoščen, simboličen način izražajo bistvo teh služb in posledično nakazujejo tudi stil življenja njihovih nosilcev. V kontekstu predhodnih poglobitev je mogoče ta besedila obredov tudi globlje in bolj teološko razumeti ter jih zato tudi udejanjiti v dubu služječega gostoljubja.

Nevroznanost in relacijska družinska terapija / Christian Gostečnik

Ljubljana : Brat Francišek : Franciškanski družinski inštitut: Teološka fakulteta, 2021, Monografije FDI ; 25, Znanstvena knjižnica TEOF ; 76.

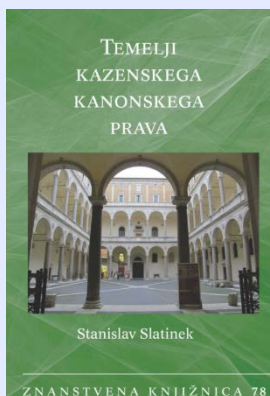
Brevilokvij ali Teologija na kratko = Breviloquium / sv. Bonaventura ; uredil, prevedel in spremno študijo pripravil Jan Dominik Bogataj

Ljubljana : Teološka fakulteta ; Ljubljana : Brat Frančišek, 2021, Znanstvena knjižnica TEOF ; 79, Pergamenti ; 4

Uredil, prevedel in spremno študijo pripravil: Jan Dominik Bogataj OFM
Recenzenta: dr. Branko Klun in dr. Simon Malmenvall

Izdali in založili: Založba Brat Frančišek in Teološka fakulteta UL

Sv. Bonaventura predstavlja enega izmed vrhov visokega srednjega veka, ki ga zaznamuje potreba po novi refleksiji v teologiji, zlasti v odnosu do vse večjega vzpona aristotelizma, ki v marsičem predstavlja sinonim za sekularno znanost. Čeprav Bonaventurovega teološkega opusa po obsegu ne moremo primerjati s Summo njegovega sodobnika Tomaža Akvinskega in po vplivu precej mlajšega redovnega sobrata Janeza Dunska Skota, pa sv. Bonaventura odpre nov in izviran pristop v razumevanju teologije in njenega odnosa do filozofije. Ta pristop po eni strani zaznamuje jasna prioriteta razodetja (in s tem Svetega pisma) ter zavrnitev radikalnega aristotelizma (averoizma), po drugi strani pa svojevrstna odprtost in zaupanje v dialog s filozofijo. Sv. Bonaventura na izviran način poveže avguštinsko-platonsko dediščino z aristotelskimi kategorijami in svojo sintezo uporabi kot hermenevitično orodje za artikulacijo temeljnih resnic vere. Te dobijo svoj izraz v Brevilokviju, najpomembnejšem Bonaventurovem delu, ki bi ga lahko poimenovali tudi mala summa in ki ga imamo zdaj prvič v slovenskem prevodu z ustreznim znanstveno kritičnim aparatom. Vsebina je razdeljena na sedem delov in skupaj obsega 72 poglavij. Deli povzemajo glavne teme dogmatične teologije: troedini Bog, stvarjenje, greh in padec, učlovečenje, milost, zakramenti in poslednja sodba. Razumevanje teologije pri Bonaventuru je neločljivo povezano z duhovnim življenjem, to pa nosi prepoznaven pečat karizme redovnega ustanovitelja Frančiška in razodeva bližino tradiciji krščanske mistike. Zadnje besede v Bonaventurovi teologiji nimata razum in modrost, temveč ljubezen in mistični uvid.

Temelji kazenskega kanonskega prava / Stanislav Slatinek

Maribor : Ognjišče, Slomškova založba : Teološka fakulteta, 2021, Znanstvena knjižnica TEOF ; 78.

Pričujoča znanstvena monografija je bogata z izborom raznovrstnih virov in literature. Zahtevnemu bralcu bo to v pomoč pri nadaljnjem poglobljanju v kazensko kanonsko pravo. Kazalo je dragoceno za vsako pravniško knjigo in tudi v tem primeru bralcu nudi orientacijo po zapletenem prepletu številnih pravnih pojmov in institutov. Z dobrim poznavanjem kazala je branje pravniškega besedila veliko lažje in plodovitejše.

Na naslovnici znamenitega dela Phillipa Marie Renazija iz leta 1794, Elementa Juris Criminalis, je kaligrafska upodobitev Justicije, rimske boginje pravice, ki v desni roki drži tehtnico z utežjo in oljno vejico, v levi pa odprto, na njena kolena opirajočo se knjigo. Pod njenimi nogami je meč, ob njej pa trak, na katerem je v latinščini zaobjeta ena od maksim kazenskega prava (in s tem pravičnosti v družbenih odnosih): Ne maior poena quam culpa sit (naj kaznen ne bo večja od krivde).

Periodične publikacije TEOF

Bogoslovni vestnik

2021 / posamezne številke

Bogoslovni vestnik je znanstvena revija profesorjev Teološke fakultete Univerze v Ljubljani z recenzijo. Revija, katere predhodnik je bil *Voditelj v bogoslovnih vedah* (1898–1916), izhaja od leta 1920. V razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, je vpisana pod zaporedno številko 565. Izhaja štirikrat na leto. Objavlja izvirne in pregledne znanstvene članke in prispevke s področja teologije in drugih ved, ki so sorodne teologiji. Objavlja v slovenskem, a tudi v latinskem, angleškem, francoskem, nemškem in italijanskem jeziku. Rokopis, ki ga sodelavec

pošlje na naslov *Bogoslovnega vestnika*, je besedilo, ki istočasno ali prej ni bilo poslano na noben drug naslov in bo v njem objavljeno prvič. Rokopise je treba poslati na naslov: *Bogoslovni vestnik*, Poljanska 4, 1000 Ljubljana; v elektronski obliki na: bogoslovni.vestnik@teof.uni-lj.si.

Izpolnečke prispevkov v tej reviji objavljajo:

Canon Law Abstracts

Elenchus Bibliographicus Biblicus

ERIH PLUS

dLib

IBZ Online

MLAR

MLA - Modern Language Association Database

Periodica de re Canonica

Religious and Theological Abstracts

Scopus (h)

Web of Science (WoS) Core collection: the Emerging Sources Citation Index (ESCI)

Edinost in dialog : revija za ekumensko teologijo in medreligijski dialog

Edinost in dialog je znanstvena revija Inštituta Stanka Janežiča za dogmatično, osnovno in ekumensko teologijo ter religiologijo in dialog Teološke fakultete Univerze v Ljubljani z recenzijo.

Izhaja dvakrat letno. Objavlja izvirne in pregledne znanstvene članke in prispevke s področja ekumenizma in medverskega dialoga, vezane na svetovne religije, s poudarkom na krščanskih verstvih, judovstvu in islamu.

Revija je indeksirana v bazah:

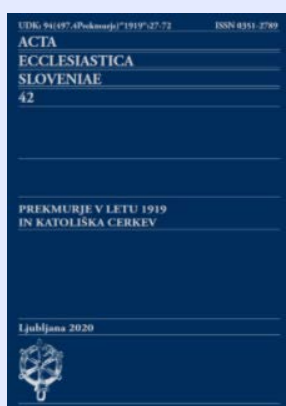
KNJIGA narave je ena in nedeljiva
Predstavitev publikacij Teološke fakultete UL

- *ATLA Religion Database (American Theological Library Association)*
- *ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities)*
- *IxTheo (Index Theologicus)*
- *RTA (Religions and Theological Abstracts)*
- *Scopus*

SCIMAGOJR rank: best quartile (Q1)

Prva številka letnika 76 je v celoti posvečena temi Judovsko-krščanski viri in razsežnosti dialoga. Tematske razprave so prispevali udeleženci istoimenskega mednarodnega simpozija, ki sta ga pod pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja organizirala Teološka fakulteta UL, Enota v Mariboru, in Center judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor (Osredkar, Palmisano, Budiselić, Časni, Podgorelec, Abram, Podberšič, Skralovnik, Stanonik, Večko, Saje, Ravnikar, Preložnik, Krajnc).

Druga številka z razpravama Pevec Rozmanove ter Kristoviča zaočkroža zgoraj omenjeno temo. V drugih razpravah avtorji odpirajo različne teme: predstavijo etiko in načela prevajanja mag. M. Holca (Skralovnik) in njegovo analizo filološko-lingvističnega komentarja *Visoke pesmi* (Tedeško). O problematiki prevajanja islamskih virov ter Korana in hadisov v slovenski jezik pišeta Osredkar in Kranjc, Oblonšek pa izpostavi že dalj časa prisotno težavo, ki se kaže v razpetosti med ohranjanjem zvestobe tradiciji Cerkvi in spoštovanjem načel obhajanja liturgije, kot jo prinaša drugi vatikanski cerkveni zbor. Z vprašanjem »liturgije« Cerkva se kritično soočata še Budiselić in Kraljik. Škafar predstavi duhovnika in gorečega pastoralnega delavca Jožeta Vesenjaka, ki velja za enega od pionirjev ekumenskega gibanja na Slovenskem. Številka prinaša še etnološki oris o svetem Hieronimu na slovenskih tleh, kakor pričajo redki filološki viri (Stanonik), ter na Slovenskem spregledano delo srednjeveškega misleca Lotarija iz Segnija (1161–1216), kasnejšega papeža Inocenca III. (Šček). Dragnea analizira malikovanje in podobe poganov in poganstev v Pomeraniji v prvi polovici dvanajstega stoletja, F. Križnar pa predstavi podroben pogled in analizo arhivskega zvočnega gradiva opusa skladatelja, violinista in glasbenega teoretika Giuseppeja Tartinija.

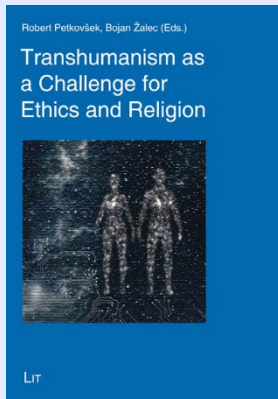
Acta Ecclesiastica Sloveniae

2021 / številka 43

Publikacijo Acta Ecclesiastica Sloveniae (AES) izdaja Inštitut za zgodovino Cerkve pri Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani. V publikaciji člani IZC in zunanji sodelavci objavljajo doslej neobjavljene dokumente, ki se kakorkoli nanašajo na zgodovino Cerkve na Slovenskem. Dokumenti, redno objavljeni v izvirnem jeziku, so opremljeni s komentarjem v slovenščini in povzetki v tujih jezikih. Publikacija Acta Ecclesiastica Sloveniae izhaja od leta 1979.

Monografske publikacije v letu 2021

Transhumanism as a challenge for ethics and religion / edited by Robert Petkovšek and Bojan Žalec

Wien ; Zürich : Lit, cop. 2021, Theology East-West = Theologie Ost-West ; vol. 27

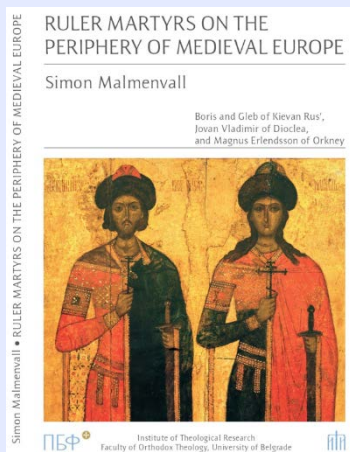
Odločilno vprašanje našega časa je: Kakor obraniti človeškost, humanitas, v svetu radikalno novih tehnoloških možnosti, ki so bile še ne dolgo nazaj domala nepredstavljive, danes pa so kot stvarnost vse bolj prisotne ne samo v znanstvenih laboratorijih, ampak tudi v našem vsakdanjiku. Knjiga se ukvarja s tem vprašanjem skozi obravnavo transhumanizma, raznolikega gibanja, katerega predstavniki obljublajo in zagovarjajo izboljšanje ali izpopolnitev (ang. enhancement) človeka s pomočjo sodobne znanosti, tehnologije in farmakologije. Transhumanizem nikakor ni kakšno homogeno gibanje, ampak je raznolika usmeritev. Transhumanisti se razlikujejo po tem, kako korenito želijo spremeniti človeka ali ga celo preseči, odpraviti, kako razumejo to spremembo ali odpravo, kaj imajo za možno in etično dopustno itd. Vsekakor njihova stališča vsebujejo številne nejasnosti, pa tudi pasti in nevarnosti, ki zahtevajo odgovor tako z etičnih kot religijskih vidikov. Predstavljajo izziv za filozofijo, teologijo in druge znanosti o človeku. Knjiga na celovit in interdisciplinaren način poglobi razumevanje transhumanizma in tako pomaga oblikovati pravilno držo do njega, ki bo resnično v prid človeškemu razcvetu. Vsebuje bogato paleto pristopov in obravnav transhumanizma, ki segajo od njegove osvetlitve v luči sodobnih raziskav sreče, preko liberalne evgenike in biopolitike, vse do premislekov z religijske perspektive in analiz njegovih manifestacij v konkretnih umetniških delih.

Gestaltwandel - Transformation in Gesellschaft und Kirche : Auswirkungen auf die (Religions-)Pädagogik und Pastoral / Redaktion Stanko Gerjoli ... [et al.]

Ljubljana : Salve, 2021.

Monografija, ki temelji na teoretičnih in empiričnih raziskavah ter na poglobljenih refleksijah izkustvenih procesov, se posveča vprašanju, kako relevantni in učinkoviti sta lahko integrativna gestalt pedagogika in pastorala na polju preobrazbe družbe in Cerkve. Vsebuje tri zaokrožene in kompatibilne vsebinske sklope. Glavnino monografije predstavlja prvi sklop, ki vsebuje 7 obsežnih znanstvenih razprav, v drugem sklopu najdemo prikaz treh s prakso povezanih pilotskih raziskav, zadnji sklop pa sestavljata opisa dveh konkretnih aplikacij gestalt pedagoških principov v praksi.

Ruler martyrs on the periphery of Medieval Europe : Boris and Gleb of Kievan Rus', Jovan Vladimir of Dioclea, and Magnus Erlendsson of Orkney / Simon Malmenvall Belgrade : Faculty of Orthodox Theology, 2021.

Pravoslavna teološka fakulteta Univerze v Beogradu je aprila 2021 izdala znanstveno monografijo v angleškem jeziku o srednjeveških vladarskih mučencih, katere avtor je dr. Simon Malmenvall. Monografija predstavlja glavni rezultat njegovega podoktorskega raziskovalnega projekta, ki ga je podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije. Izid monografije pomeni okrepitev primerjalnega preučevanja srednjeveške zgodovine v slovenskem zgodovinopisju ter prinaša nadaljnji razvoj ekumenskega sodelovanja med katoliškim in pravoslavnim visokošolskim prostorom, s tem pa tudi mednarodno odmevnost opravljene raziskave.

Avtor v monografiji s teološkega, zgodovinskega in literarnozgodovinskega vidika obravnava vsebino in ozadje izbranih svetniških življenjepisov Borisa in Gleba iz Kijevske Rusije, Jovana Vladimirja iz Duklje in Magnusa Erlendssona z Orkneyskih otokov. Avtor ugotavlja, da je pojav mučeništva med člani vladajočih rodbin, ki so jih zaradi politični koristi umorili kristjani sami, med 10. in 12. stoletjem odločilno zaznamoval proces pokristjanjevanja in oblikovanja zgodovinske zavesti dežel na vzhodu in severu Evrope. Tovrstne svetnike povezuje temeljna skupna točka: pred smrtno nevarnostjo se niso zatekli k maščevanju ali bratomoru kot sredstvu boja za oblast, temveč so raje sprejeli smrt zaradi miru v njihovih domovinah. Vladarske svetnike so njihovi sodobniki in nasledniki postavljali za nosilce ideala krščanskega monarha in simbol zavrnitve nedavne poganske preteklosti. Ta pojav je povezan tudi s samozavestjo cerkvene in politične elite novo pokristjanjenih političnih tvorbo – lastne domovine so kljub razmeroma poznemu sprejetju krščanstva dojemali kot versko »zrele« in posledično enakovredne velikim kulturnim avtoritetam, na primer Bizantinskemu cesarstvu, kar je bilo v veliki meri mogoče prav zaradi pojavitve prvih domačih svetnikov.

Nasilje : od razumevanja vzrokov k iskanju rešitev / [urednica] Sara Jerebic ; [avtorji besedil Christian Gostečnik ... et al.]

Celje : Celjska Mohorjeva družba : Društvo Mohorjeva družba ; Ljubljana : Teološka fakulteta, 2021

Uničujoča moč nasilja ima veliko obrazov in mask.

V znanstveni monografiji *Nasilje: Od razumevanja vzrokov k iskanju rešitev* dvanajst avtorjev vsak s svojega raziskovalnega področja odstira različne obraze nasilja, predvsem v luči medosebnih odnosov. Dosedanjo teorijo in raziskave združujejo s kliničnimi izkušnjami. Raziskovani mehanizmi pomagajo razumeti dinamiko nasilja, terapevtske intervence pa pripomorejo pri predelovanju travme nasilja in razreševanju posledic, da se te ne prenašajo v naslednje rodove.

Zgodovina brezniške župnije / Matjaž Ambrožič

Ljubljana : Salve, 2021

Zgodovina brezniške župnije časovno in vsebinsko zaobjema krščanstvo od starega veka do današnjih dni na ozemlju Župnije Breznica, ki je, z izjemo ene vasi, istovetno z Občino Žirovnica. Materialne sledi krščanstva v starem veku pooseblja zgodnjekrščanska utrjena postojanka s cerkvijo na Ajdni nad Potoki iz 5. in 6. stoletja po Kr. Naselitev poganskih Slovanov v zgodnjem srednjem veku se je navezovala na predhodno antično poselitev krščanskih staroselcev. V vaseh pod Stolom sledimo neprekinjeni poselitveni kontinuiteti, težje pa bi to trdili za kontinuiteto krščanstva v dobi 600–800 po Kr. Po vsej verjetnosti se je vsaj v 2. polovici 9. stoletja na Rodinah oblikovalo karolinško misijonsko središče, morda tudi že župnija. Način pokopavanja v odkritih grobiščih iz tistega časa kaže na sobivanje poganskih in krščanskih prednikov. Srednjeveška pražupnija za porečji obeh Sav je na Rodinah nastala po končanih madžarskih vpadih po letu 955, ko se je zaključevala doba pokristjanjevanja. Skupaj z župnikom je posredno prvič omenjena v začetku 12. stoletja, koncem 13. stoletja pa je bil njen sedež prenesen v Radovljico. V visokem in poznem srednjem veku so bile na področju rodinske pražupnije postavljenе številne podružnične cerkve. V obdobju reformacije se je luteranska vera razširila tudi med posameznimi predniki. Ob posvetitvi sedanje cerkve na Rodinah leta 1601 so se prebivalci tega dela Gorenjske odrekli luteranizmu in se vpricho škofa Tomaža Hrena izrekli za katoliško vero. Kmalu zatem je bil na Rodinah ustanovljen vikariat radovljiške župnije. Osamosvojil se je za časa jožefinskih reform leta 1783, leta 1785 pa je bil povzdignjen v Župnijo Rodine, ki je popolno samostojnost dosegla leta 1790. Ker je bila župnijska cerkev na skrajnem vzvodu nove župnije, je župnik Franc Salezij Christian leta 1821 na Breznici navkljub nasprotovanju vaščanov treh vasi sezidal novo župnijsko cerkev in k njej preselil sedež župnije, ki je v naslednjih desetletjih duhovno močno napredovala. Poleg verskih dejavnosti je imela lastno župnijsko šolo, ki pa je v 2. polovici 19. stoletja postopoma prešla v državne roke. Svojevrsten preporod je župnija doživela na prelomu stoletij pod župnikom Tomažem Potočnikom, ki je ustanovil vrsto cerkvenih organizacij, bratovščin in društev. Prva svetovna vojna je zaradi bližine Soške fronte in mobilizacije moških zarezala v dotedanje življenje župljanov. Vstop v jugoslovansko državo sta čez deset let zaznamovali gospodarska kriza in diktatura, ki je onemogočala delovanje cerkvenih organizacij. Deloma se je njihova dejavnost sprostila v letih pred drugo svetovno vojno, na začetku katere pa je župnija ostala brez duhovnikov in posledično brez redne duhovne oskrbe. V desetletjih po vojni je komunistični režim določal meje cerkvenih dejavnosti, ki so bile večinoma prepovedane. Župniji je podobno kot nacistični režim odvzel večino premoženja. Obdobje po II. vatikanskem koncilu je vsaj navznoter sprostilo posamezne verske dejavnosti, katerih nosilci so bili poleg župnikov tudi župnijski pastoralni svet, pevski zbori in različni župnijski sodelavci, ki so se izkazali zlasti pri obnovah cerkva. Vzporedno z nastankom samostojne Republike Slovenije so bili v župniji ustanovljeni skavti in Karitas. Zadnje desetletje je zaznamovano z upadom verskega življenja. Demografsko stanje župnije je prikazano v poglavju o gibanju prebivalstva po posameznih starodavnih vaseh.

Cerkve in božja znamenja v brezniški župniji / Matjaž Ambrožič

Ljubljana : Salve, 2021

Župnijsko cerkev Žalostne Matere Božje na Breznici je v klasicističnem slogu zasnoval ljubljanski arhitekt Benedikt Müller. Zidarsko in kamnoseško je njegove načrte izvedel furlanski gradbenik Blasio Zamolo iz Humina s pomočjo prizadevnega župnika Franca Salezija Christiana in župljanov. Cerkev je leta 1821 posvetil škof Avguštin Gruber. Opremo pridobivala postopno.

Podružnična cerkev sv. Klementa na Rodinah ima svoj izvor v 10. stoletju, današnja pa je vsaj tretja na tem mestu. Prezidana in posvečena je bila leta 1601 po požaru. Dobrih 15 let kasneje ji je bil prizidan zvonik, ki je v 18. stoletju dobil baročno kapo in okvirje lin. Leta 1692 je bil cerkvi prizidan prezbiterij. V letih 1730 in 1733 sta bili zgrajeni osmerokotni kapeli s kupolama. Leta 1762 je bila cerkev obokana, prizidana pa ji je bila zakristija.

Podružnična cerkev sv. Florijana na Studenčicah je bila nekdaj posvečena sv. Rupertu. V osnovi je njena ladja romanska, zgrajena verjetno v 13. stoletju, gotski prezbiterij pa je bil postavljen ok. leta 1430. Renesančni portal iz 1. polovice 17. stoletja je iz zelenega kamna – tufa. Cerkvi je bila kmalu zatem prizidana lopa. Zakristija je bila prizidana pred letom 1665, nad njo pa je bil leta 1699 nadzidan zvonik.

Podružnična cerkev sv. Marka v Vrbi ima ohranjeno romansko ladjo s slavolokom in okencem. Zgrajena je bila verjetno v 13. stoletju. Leta 1627 sta ji bila prizidana prezbiterij in zvonik z zakristijo, nekoliko kasneje pa še lopa.

Podružnična cerkev sv. Radegunde na Bregu je verjetno še iz 13. stoletja. Starost cerkve dokazuje ohranjen zgodnjegotski portal iz začetka 14. stoletja. Slavolok je ostanek nekdanje romanske apside. Prezbiterij z grebenastim obokom je bil zgrajen ok. leta 1660 skupaj z zakristijo in zvonikom. Lopa je iz 17. stoletja.

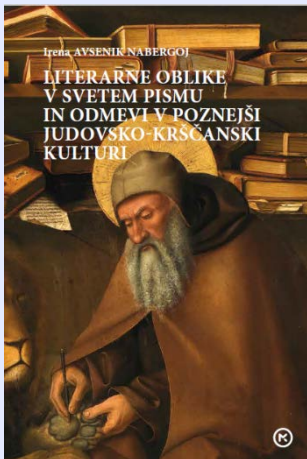
Podružnična cerkev sv. Martina v Žirovnici oziroma Mostah sestavljajo pravokotna ladja, v katero je vključena nekdanja lopa s korom, nekoliko ožji tristrano zaključen gotski prezbiterij in masiven baročni zvonik, postavljen ob južni steni ladje. Zidovje ladje je bilo do okna pred pevskim korom zgrajeno v poznih 30. letih 12. stoletja in je v osnovi še romansko. Na vzhodu je romanska cerkev prvotno imela polkrožno apsidno. Gotski prezbiterij je bil verjetno postavljen že ok. leta 1390, čeprav umetnostni zgodovinarji menijo, da ok. leta 1430. Ladja je bila podaljšana proti zahodu v 1. polovici 17. stoletja skupaj z dograditvijo nekdanje lope s pevskim korom.

Podružnična cerkev sv. Kancijana na Selu ima v osnovi romansko ladjo iz 13. stoletja z baročnim obokom iz leta 1764. Slavolok je barokiziran ostanek nekdanje romanske apside. Prezbiterij z grebenastim obokom je bil na njenem mestu sezidan leta 1668. Zidani zvonik ob severni steni prezbiterija je bil postavljen leta 1743.

Podružnična cerkev sv. Lovrenca nad Zabreznico se prvič omenja leta 1372. Porušena je bila kmalu po letu 1821. Na novo je bila postavljena po načrtih Ivana Zupana s prostovoljnimi delom med letoma 1991–1993.

Nekdanja podružnična cerkev sv. Nikolaja na Breznici je bila porušena po letu 1821.

Znamenja, kapelice in križi se med seboj slogovno razlikujejo. Razpotja, prelaže in pomembnejše vaške točke zaznamujejo križi z razpeli. Spomenika žrtvam obeh svetovnih vojn pričata o žalostnih straneh naše zgodovine.

Literarne oblike v Svetem pismu in odmevi v poznejši judovsko-krščanski kulturi / Irena Avsenik Nabergoj

Ljubljana : Mladinska knjiga, 2021.

Ivo Žajdela (avtor spodnjega članka, objavljenega na spletnih straneh Družine):

Kako velik in nadčasoven je pomen sveto-pisemskih vsebin za evropsko in svetovno civilizacijo, kaže izjemno zanimanje raziskovalcev vpliva Svetega pisma na razvoj naše kulture, literarnih kritikov, bogastvo metod prevajalcev in piscev komentarjev in katekizmov in teoloških razprav skozi 2000 let.

Stotrideset sveto-pisemskih literarnih oblik Svetega pisma

Knjiga Irene Avsenik Nabergoj Literarne oblike v svetem pismu in odmevi v poznejši judovsko-krščanski kulturi (660 strani) jasno nakazuje dva temeljna vidika vsebin, razdeljenih na štiri dele.

Prvi del obravnava razvoj novejših metod v obravnavi sveto-pisemskih besedil, drugi del na primerih iz Svetega pisma Stare in Nove zaveze predstavlja stotrideset sveto-pisemskih literarnih oblik, njihove slogovne in retorične značilnosti, tretji del vsebinsko in slogovno osvetljuje izbrane vrhunce sveto-pisemske poezije in proze ter njihove posebnosti v kontekstu sočasnih in poznejših kultur, najobsežnejši.

Četrty del prinaša primere aktualizacije in aplikacije sveto-pisemskih vsebin v poznejši judovski in krščanski kulturi ter na različnih področjih verskega življenja.

V posebnem poglavju je avtorica osvetlila zgodovino interpretacije Svetega pisma ter prispevke vplivnih literarnih teoretikov v presojanju načel in meja reinterpretacij sveto-pisemskih zgodb.

Celosten pristop v razlaganju sveto-pisemskih besedil

Kot je v knjigi zapisal akad. Dr. Jože Krašovec so literarni kritiki, razlagalci Svetega pisma in raziskovalci vplivov Svetega pisma na razvoj naše kulture uporabljali različne metodološke pristope tako za izžive strokovnega raziskovanja kot za aktualizacijo Svetega pisma v javnem in osebem življenju.

Knjiga večjo pozornost posveča razvoju metod v novejšem obdobju, še posebej najnovejši pobudi »nove kritike«, ki doseže vrh v prepoznavanju prednosti celostne (holistične) interpretacije sveto-pisemskih besedil.

Celosten pristop v razlaganju sveto-pisemskih besedil pa pomaga odkrivati značilne dialogske razsežnosti Svetega pisma.

Irena Avsenik Nabergoj spada med vodilne poznavalce literarnih oblik sveto-pisemskih besedil

Avtorica prikazuje razvoj metod interpretacije Svetega pisma, predstavlja temeljne literarne oblike sveto-pisemskih besedil in analizira izbrana besedila ob upoštevanju literarnih oblik, na koncu pa sledi bogat izbor uporabe Svetega pisma v življenju Cerkve in razvoju kulture.

Kakovost predstavitev kaže, da Irena Avsenik Nabergoj spada med vodilne poznavalce literarnih oblik sveto-pisemskih besedil v evropskem in svetovnem okviru, zato lahko v slovenski prostor pri- naša same novosti.

Knjiga zapolnjuje veliko vrzel v poznavanju in vrednotenju literarnih značilnosti sveto-pisemskih besedil, ki jih je nujno treba upoštevati, če želimo razkriti širino in globino sveto-pisemskih vsebin in njihov pomen za razvoj evropskih jezikov, literature, oznanjevanja v cerkvah in splošne kulture.

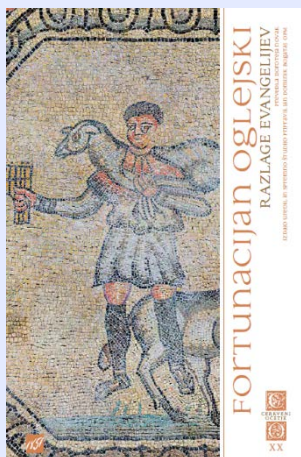
Temeljni priročnik za študij teologije, literature in drugih umetnosti

Ta knjiga zapolnjuje veliko vrzel v poznavanju ter vrednotenju literarnih značilnosti sveto-pisemskih besedil in je temeljni priročnik za študij teologije, literature in drugih umetnosti.

Avtorica knjige spada med vodilne poznavalce literarnih oblik sveto-pisemskih besedil v evropskem in svetovnem okviru.

Irena Avsenik Nabergoj je znanstvena svetnica in izredna profesorica za religiologijo in religijsko antropologijo na Univerzi v Ljubljani, znanstvena svetnica na Znanstvenem centru SAZU ter redna profesorica za področje literature na Univerzi v Novi Gorici.

Izdala je 13 samostojnih znanstvenih monografij, v Sloveniji osem, v tujini pet. Prejela je državno Zoisovo priznanje (2009) za pomembne dosežke na področju literarnih ved, odlikovana pa je bila tudi z izvolitvijo za redno članico Evropske akademije znanosti in umetnosti (2015).

Razlage evangelijev / Fortunacijan Oglejski ; prevedla Doroteja Novak ; izdajo uredil in spremno študijo pripravil Jan Dominik Bogataj.

Celje : Celjska Mohorjeva družba : Društvo Mohorjeva družba ; Ljubljana : Teološka fakulteta, 2021, Zbirka Cerkevni očetje ; 20.

Fortunacijan Oglejski, Razlage evangelijev

Uredil in spremno študijo pripravil: Jan Dominik Bogataj OFM

Prevedla: Doroteja Novak

Recenzenta: akad. dr. Jože Krašovec in dr. Aleš Maver

Izdali: Celjska Mohorjeva družba in Teološka fakulteta UL

Po petnajstih stoletjih pozabe nam Fortunacijanovo delo, odkrito v kölnskem rokopisu iz 9. stoletja šele leta 2012, povsem na novo odstira najzgodnejšega oglejskega očeta, iz sredine 4. stoletja, in prinaša verjetno najstarejši obranjeni latinski komentar evangelijev. Krščanstvo na naših tleh je dedič oglejskega antičnega krščanstva, zato pomembnosti te najdbe ni mogoče dovolj poudariti. Zahteven politično-doktrinalni kontekst Fortunacijanovega življenja in predvsem ostra Hieronimova ocena glede njegove domnevne pripadnosti krivoverskemu arianizmu, sta lik in besedilo oglejskega škofa že v pozni antiki pahnila v pozabo. Šele sedaj je na podlagi nedavno odkritega dela mogoče ugotoviti, da oglejski škof, ki je imel dobre povezave tako s papežem Liberijem kot s cesarjem Konstancijem II., ni bil pripadnik arianizma, še več, celo boril se je zoper to krivoverstvo in verjetno pripadal zmernejši pro-katoliški (nicejski) struji. Slovenska izdaja, poleg obsežne spremne študije, prinaša prevod izvirnega latinskega besedila, ki je za angleščino šele drugi prevod v sodobni jezik. Obilica zgodovinskih, svetopisemskih in teoloških zanimivosti, prikazana tudi v spremljevalnem znanstvenem aparatu, predvsem pa to dolga stoletja pozabljeno eksegetsko delo, ki skupaj z deli Viktorina Ptujkega in Hieronima pričuje za naša tla kot zibelko latinske razlage Svetega pisma – s tem pa je slovenski patrologiji ponujena neovrgljiva priložnost, a obenem naložena tudi velika odgovornost –, vabita k branju in odkrivanju tega dolgo pozabljenega škofa Fortunacijana Oglejskega.

Kako se različne umetnosti zvajajo na teologijo = De reductione artium ad theologiam ; O trojni poti = De triplici via / Bonaventura; prevod in spremna beseda Nena Bobovnik, [prevod katehez papeža Benedikta XVI. Miran Špelič] ; spremni esej Branko Klun ; tri kateheze o sv. Bonaventuru Benedikt XVI. - Ljubljana : Brat Frančišek, 2021